

TAULUKKO SAKKOMENETTELYÄ VARTEN

1. Taulukon käyttämisestä

Liitteenä oleva taulukko soveltuu kaikkiin huumausaineen käyttörikoksen tekotapoihin: huumausaineen käyttöön, huumausaineen hallussapitoon omaa käyttöä varten ja huumausaineen hankkimisen yritykseen omaa käyttöä varten. Jos kysymys on jatkuvasta ja pitkäaikaisesta huumausaineen käytöstä, jo käytetyn huumausaineen määrä voi nousta huomattavasti suuremmaksi kuin taulukkoon kirjatut määrät. Kysymys on tästä huolimatta huumausaineen käyttörikoksesta ja päiväsakkojen lukumäärä määräytyy jatkuvan käytön liikuman mukaisesti.

Taulukossa huumausaineet on jaoteltu kolmeen luokkaan, 1. - 3. Lievimmin rangaistavaan luokkaan 1. kuuluvat mm. kannabistuotteet, keskimmäiseen luokkaan 2. amfetamiini johdannaisineen, LSD ja alfa-PVP ja ankarimpaan 3. luokkaan heroini ja kokaiini. Tämä eri huumausainetyyppien rangaistavuusluokitus on johdonmukaisessa linjassa huumausainerikoksia ja törkeitä huumausainerikoksia koskevan vakiintuneen oikeuskäytännön kanssa. Yleisohjeen LIITTEENÄ 1 olevassa Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen teoreettisessa lausunnossa huumausaineeksi luokiteltavat lääkkeet on luokiteltu vastaavalla tavalla kolmeen luokkaan.

Aineiden vaarallisuus voi kuitenkin vaihdella myös luokkien sisällä ja tapauskohtaisessa harkinnassa tulee kiinnittää huomiota etenkin teon kohteena olevasta huumausaine-erästä saatavien käyttöannosten määrään. Ennakkopäätösratkaisun KKO 2023:12 mukaan 30 kerta-annosta huumausainetta voidaan lähtökohtaisesti pitää vähäisenä määränä, mutta erittäin vaarallisten huumausaineiden osalta vähäisenä määränä pidettävien käyttöannosten määrä voi olla jonkin verran pienempi.

Liitteenä olevassa taulukossa olevat merkinnät siitä, mikä on kunkin huumausainetyypin osalta rikoslain 50 luvun 2 a §:ssä tarkoitettu vähäinen määrä, perustuvat tulkintaan lain tarkoituksesta ja havaintoihin 1.9.2001 jälkeiseltä ajalta kertyneestä oikeuskäytännöstä. Kysymys on siis siitä "yläraajasta", jota pienemmät ainemäärät voidaan muidenkin edellytysten täytyessä käsitellä sakkomenettelyssä. Lisätietoa ainekohtaisista käyttöannoksista on saatavissa THL:n lausunnoista sekä KKO:n oikeuskäytännöstä.

Arvioitaessa sitä, voiko kysymys olla omaan käyttöön tarkoitettu määrästä huumausainetta, tulee ottaa huomioon teon olosuhteet. Esimerkiksi ravintolassa, festivaaleilla ja muissa julkisissa tilaisuuksissa useiden käyttöannosten hallussapito antaa aiheen epäillä muutakin kuin omaa käyttöä.

Rikoslain 50 luvun 7 §:ssä tarkoitettu syyttämättä jättäminen ei voi perustua pelkästään huumausaineen (vähäiseen) määrään, vaan kysymys on aina paitsi määrän myös huumausaineen laadun, käyttötilanteen ja muiden olosuhteiden kokonaisarvostelusta. Tämän vuoksi taulukkoon ei sisälly kannanottoja sakkomenettelyn "alarajasta". Taulukkoa on aikaisempaan nähden tarkistettu ja tullaan tulevaisuudessa edelleen tarkistamaan sekä huumausaineiden määrien että päiväsakkojen lukumäärien osalta, jos siihen tuomioistuinkäytännön tai muun uuden informaation perusteella on aihetta.

Korkeimman oikeuden 21.2.2023 antaman ennakkopäätösratkaisun KKO 2023:12 perusteella taulukkoon on tehtävä seuraavat muutokset.

2. Taulukkoon 5.5.2023 tehtävien muutosten perustelut

Korkeimman oikeuden tuomiossaan KKO 2023:12 antamat seuraavat oikeusohjeet linjaavat huumausaineen käyttörikoksen huumausaineen vähäistä määrää koskevaa tunnusmerkistötekijää:

”Arvioitaessa omaan käyttöön hankitun huumausaineen määrän vähäisyyttä on perusteltua lähteä siitä, että huumausaineen käyttäjä voi tyypillisesti hankkia huumausainetta selvästi kerta-annosta suuremman määrän lähiaikana tulevaa käyttöä varten. Huomioon ottaen myös edellä lausutun Korkein oikeus katsoo, että **30 kerta-annosta huumausainetta voidaan lähtökohtaisesti pitää vähäisenä määränä** ennen huumausaineen vaarallisuuden ja käyttäjän tottumuksen huomioon ottamista.”

”**Erittäin vaarallisten huumausaineiden osalta vähäisenä määränä pidettävien käyttöannosten määrä voi olla jonkin verran pienempi kuin muiden huumausaineiden osalta.** Huumausaineen hallussapitäjän tottumuksella huumausaineiden käyttöön voi olla vähäinen merkitys huumausaineen vähäistä määrää arvioitaessa.”

”Vähäistä määrää arvioitaessa ei ole perusteltua ottaa lähtökohdaksi huumausaineen yhteenlaskettua määrää koko tekoajalta, vaan **lähtökohdaksi on otettava se määrä huumausainetta, jonka tekijä on kerralla pitänyt hallussaan.**”

Nämä oikeusohjeet on huomioitu liitteenä olevan taulukon vähäisten määrien rajoissa.

Liite 1 Taulukko sakkomenettelyä varten

11.9.2023

Luokka	Huumausaine	Vähäinen määrä (enintään)	Käyttöannos, vaikuttava aine	Päiväsakkojen lukumäärä
1. Enintään 30 käyttöannosta Lievä ryhmä lääkkeitä (lääkkeestä ja annoksesta riippuen) (huom. jos lääkkeen vaikuttavan aineen määrä kaksinkertaistuu, kappalemäärä puolittuu)	Kannabis	10 g	n. 0,33 g	Normaalipäiväsakot
	Khat	6 kg	hasis ja marihuana	10 päiväsakkoa
	Ksalol 1 mg	150 kpl	5 mg / 5 kpl	Liukuma
	Rivatriil/Rivotril 2 mg	75 kpl	5 mg / 2,5 kpl	10–15 päiväsakkoa
	Diapam 5 mg	180 kpl	30 mg / 6kpl	Liukuma, jos jatkuva käyttö
Opamox 15 mg	90 kpl	45 mg / 3 kpl	15–20 päiväsakkoa	
Tenox 10 mg	120 kpl	40 mg / 4 kpl		
Xanor 1 mg	150 kpl	5 mg / 5 kpl	alpratsolaami	
2. Enintään 25 käyttöannosta Keskimäinen ryhmä lääkkeitä	Amfetamiini	5 g	0,2 g	Normaalipäiväsakot
	Amfetamiinin johdannaiset (mm. ekstaasi/MDMA)	25 kpl	1 tabletti	15 päiväsakkoa
	MDMA kide	5 g	n. 0,2 g	Liukuma
	alfa-PVP/alfa-PHP	1 g		10–20 päiväsakkoa
	Gamma (GHB)	250 ml / 50 g	10 ml / 2 g	Liukuma, jos jatkuva käyttö
	LSD	25 kpl	1 lappu	20–25 päiväsakkoa
	Subutex 8 mg	6 kpl	2 mg	buprenorfiini
Panacod 500/30 mg	100 kpl	120 mg / 4 kpl	kodeiini	
3. Enintään 20 käyttöannosta Ankarat ryhmät lääkkeitä	Heroiini	1 g	0,05 g	Normaalipäiväsakot
	Kokaiini	2 g	0,1 g	20 päiväsakkoa
	Oxycontin 40 mg	20 kpl	40 mg / 1 kpl	Liukuma
	Oxycontin 80 mg	10 kpl	40 mg / 0,5 kpl	10–25 päiväsakkoa
				Liukuma, jos jatkuva käyttö
			20-30 päiväsakkoa	

Vähäistä määrää laskettaessa on otettava huomioon lääkkeen vaikuttavan aineen määrä. Jos vaikuttavan aineen määrä kaksinkertaistuu, kappalemäärä puolittuu. Esim. Rivotril 1 mg = 150 kpl ja Rivotril 2 mg = 75 kpl. Diapam 5 mg = 180 kpl ja Diapam 10 mg = 90 kpl.

1. KKO:n 2023:12 ratkaisun mukaan **30 kerta-annosta huumausainetta voidaan lähtökohtaisesti pitää vähäisenä määränä** ennen huumausaineen vaarallisuuden ja käyttäjän tottumuksen huomioon ottamista.
2. **Erittäin vaarallisten huumausaineiden osalta vähäisenä määränä pidettävien käyttöannosten määrä voi olla jonkin verran pienempi kuin muiden huumausaineiden osalta.** Huumausaineen hallussapitäjän tottumuksella huumausaineiden käyttöön voi olla vähäinen merkitys huumausaineen vähäistä määrää arvioitaessa.
3. Vähäistä määrää arvioitaessa on **lähtökohdaksi otettava se määrä huumausainetta, jonka epäilty on kerralla pitänyt hallussaan** (ei yhteenlaskettua määrää koko tekoajalta).